

## **Działania i wytyczne w zakresie reformulacji składu produktów spożywczych (mniej cukru, soli, tłuszczu)**

Katarzyna Stoś

Zakład Żywienia i Wartości Odżywczej Żywności

Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego- Państwowy Zakład Higieny w Warszawie

Komisja Europejska, w dniu 20 maja 2020 r., przyjęła strategię "Od pola do stołu" na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego (COM/2020/381). Strategia ta jest kluczowym elementem „Zielonego Ładu”. Uznaje ona nierozzerwalne związki między zdrowymi ludźmi, zdrowymi społeczeństwami i zdrową planetą.

W związku z wysoką częstością występowania otyłości i nadwagi podejmowane są działania mające na celu zmniejszenie spożycia soli, cukru, tłuszczu, kwasów tłuszczowych nasyconych, izomerów trans kwasów tłuszczowych. Działania w tym obszarze obejmują m.in.: upowszechnianie wiedzy i edukację społeczeństwa, współpracę z przemysłem, profilowanie żywieniowe, regulacje prawne dotyczące kryteriów żywieniowych dla żywności w szkołach, ograniczenia w zakresie reklamy skierowanej do dzieci i młodzieży, a także stosowanie narzędzi fiskalnych (podatek VAT, akcyza, ulgi podatkowe) m.in. w odniesieniu do produktów spożywczych o zwiększonej zawartości cukru.

Unia Europejska zobowiązała kraje członkowskie do zmniejszenia zawartości soli w produktach spożywczych w celu osiągnięcia spożycia soli na poziomie zalecanym przez WHO (poniżej 5g NaCl/osobę/dzień) oraz zmniejszenia zawartości tłuszczu i cukru w produktach spożywczych o co najmniej 10% do roku 2020 r. (w odniesieniu do ich zawartości w roku 2012 – tłuszcz i 2015 -cukier).

W Polsce od wielu lat realizowane są działania obejmujące edukację społeczeństwa, współpracę z przemysłem, regulacje prawne oraz ograniczenia dotyczące reklamy. W roku 2008 r. rozpoczęto w Polsce inicjatywę ograniczenia spożycia soli, a następnie prowadzono wiele działań na rzecz reformulacji składu – mniej soli, cukru, soli, więcej błonnika, m.in. podjęto współpracę z przemysłem poprzez podpisanie tzw. „Listu intencyjnego” w roku 2017.

W zakresie regulacji prawnych dotyczących kryteriów żywieniowych dla żywności dostępnej w szkołach i innych placówkach wydane zostało rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. Dokument ten określa m.in. maksymalne ilości tłuszczu, cukru i soli w produktach spożywczych, sprzedawanych w jednostkach systemu oświaty.

Reklamę skierowaną do dzieci i młodzieży reguluje w Polsce Kodeks Etyki Reklamy, który jest dokumentem Rady Reklamy i Komisji Etyki Reklamy. Kodeks definiuje kryteria żywieniowe, określając minimalne zawartości pozytywnych składników odżywczych takich jak zawartość błonnika, białka, wapnia, witaminy D oraz maksymalne zawartości mniej pożądaných składników takich jak tłuszcz, sól, cukier, jak również maksymalne wartości energetyczne.

Działania fiskalne, takie jak podatek VAT, akcyza, ulgi podatkowe wdrażane są stopniowo w wielu krajach na świecie oraz w krajach Unii Europejskiej. W Polsce, przepisy dotyczące opłat od napojów: z dodatkiem cukru lub substancji słodzącej oraz z dodatkiem substancji aktywnej - kofeiny lub tauryny weszły w życie 1 stycznia 2021 r. (Ustawa z dnia 14 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów - Dz. U., 2020 r. poz. 1492).